

VEÐURLAGSBROYTINGAR

Burðardygg menning

Samrøða við Lau Øfjord Laxekjær, postdoc

Tað liggur ikki í hondunum hjá altjóða stjórnunum at tryggja framtíðar ættarliðum somu møguleikar, sum vit hava í dag. Og tó, stjórnir kunnu seta karmar fyri virkseimi av ymiskum slagi. Men hinvegin eru tað í stóran mun altjóða handil, búskapur og figgjarheimurin, ið eru avgerandi fyri, hvussu framtíðin verður myndað.

Stjórnir kunnu eitt nú seta krøv til CO₂-útlát og burðardygga framleiðslu sum heild. Soleiðis ber til at stýra inn á eina burðardygga kós.

Útnorðurlond

Royndir at seta í verk munadygg átøk eru javnan á dagsskrá, tá heimsins tjórnir hittast til samráðingar. Saman hava útnorðurlond eisini møguleika at seta viðkomandi viðurskipti á dagskránna, men hvørt sær megna tey lítið.

Serliga Føroyar og Grønland hava onga sjálvstøðuga rødd í t.d. veðurlagssamráðingum. Tað er ein spurningur um at finna røttu karmarnar. Tó luttekur Grønland virkið í donsku sendinevndini til tess at tryggja og gera vart við sergrønlandsk viðurskipti.

Føroyingar ikki áhugaðir

Føroyar ikki hava møguleika at luta at sjálvstøðugt millum aðrar tjóðir, men tó finnast aðrir møguleikar. Hóast fáment, so ber til at luta í býar- og kommunusamstørvum. Eisini fólksligar rørslur kunnu gera seg galdandi.

Politikarar tora illa at seta krøv til vinnuna. Hóast føroyskar rørslur innan umhvørvi og burðardygga menning eru veikar, so skuldi møguleikin verið til staðar at leggja trýst á mynd-

Politikkur er ikki longur nakað, sum bert hoyrir stjórnini til, sigur Lau Blaxekjær

ugleikarnar, eins og í hinum størri norðurlondunum.

Verulig útlit

Útnorðurlond hava stórar møguleikar at vera undangonguøki fyri burðardyggar menning. Hetta umboðar veruligar vinnumøguleikar. Í Danmark er grøn tøkni skjótast vaksandi útflutningsvøran.

SEV ynskir at luta í hesi menningini, og ger stórar iløgur samsvarandi. Eisini finnast stórir møguleikar at bjóða útlenskum stórfyrirøkum at brúka Føroyar sum royndarøki. Vit hava eitt lítið samfelag, sum tó er ein umboðandi eind fyri eitthvørt vanligt samfelag í vesturheiminum.

Her eigur føroyska samfelagið at luta virkið; ikki einans á stjórnarstigi, men á øðrum við. Politikkur er ikki longur nakað, sum bert hoyrir stjórnini til.

tingfólki úr øllum flokkum. Ráðið er nógv ment gjøgnum árin, bæði sínámillum og í altjóða høpi. Tað er heilt einfalt neyðugt, at samstarvið millum londini mennist enn meira.

Samstarvið á ráðharrastigi ikki nóg gott. Ráðið hevur fyrr virkað fyri itøkiligum samstarvi á eitt nú heilsuøkinum. Men samstarvið skal víðkast til at umfata bæði uttanríkispolitikk og vinnupolitikk.

Uttanríkispolitiskt skulu Føroyar, Ísland og Grønland menna eina felags arktiska strategi, har londini tryggja felags støðu í málum, sum eru viðkomandi og hava týðning.

Vinnupolitiskt mælir ráðið til, at útnorðurlond verður skipað sum eitt frihandilsøki. Tað fer at styrkja búskaparligu og vinnuligu støðuna munandi. Frihandilsøkið vildi tá verið eitt felags portur til útnorðurlond.

Hóast tingfólk taka undir við slíkum samstarvi, so er enn nakað øðrvísi á stjórnarstigi. Orsøkin er kanska, at ráðharrar í størri mun hava ábyrgd fyri áleikandi viðurskiptum.

Avbjóðingar

Ráðið mælir til ein felags fiski-vinnupolitikk. Hetta verður neyv-an veruleiki í næstum, men tað verður helst nakað, sum londini við tíðini koma at semjast um. Tað vildi styrkt munandi um felagsøkið, bæði vinnuliga og politiskt. Og ikki minst, so kundi hetta tryggjað burðardygga umsiting av tilfeinginum í útnorðri og okkara parti av Arktis.

Hugsu vit um viðurskipti við eitt nú ES, so vildi ein felagsstøða um umhvørvis- og tilfeingismál verið eitt sera sterkt amboð í framtíðar samráðingarstøðum.

Kópakonan

...Eftir at kópakonnan hevði lýst bann yvir bæði manninum og monnunum á Kals-oyinni, skilti hann hvat, hann hevði gjørt.

Maðurin gjørdi av at læra børnunum um kærleika, ósjálvsókni og um at varða um náttúruna. Hann fór ongantíð aftur at sláa kóp, tí hann vildi ikki drepa konuna, hann hevði elskað so høgt. At enda orkaði hann ikki at liva við skommini av tí, hann hevði gjørt, so hann beindi fyri sær sjálvum.

Børnini, ið nú vóru vaksin, høvdu lagt orð pápans á hjartað, og gingu ikki í hansara fótasporum. Tey gjørdust havlívfrøðingar, náttúrustriðsfólk og umhvørvisløgfrøðingar. Tey gjørdust eisini virknir

politikarar, sum talaðu fyri varðveitslu av náttúruni – ikki bert fyri at varðveita, men fyri eina burðardygga framtíð fyri børn og barnabørn teirra.

Alt hetta eydnaðist teimum væl, og nógv ár seinni vísti Kópakonnan seg fyri teimum í dreymin. Hon segði seg vera stolta av teimum, og at um Føroyar halda fram at fylgja leiðslu teirra, skuldi hon lyfta bannið, hon einaferð hevði lýst.

Hetta gjørdist veruleiki, at langommubørnini hjá Kópakonuni livdu lukkuliga allar sínar dagar.

Opnurnar báðar 13/11 og 20/11 undir heitinum “Framtíðar Føroyar og veðurlagsbroytingar” eru partur av verkætlan, sum næmingar á Fróðskaparsetri Føroya hava gjørt í sambandi við masterútbúgvingina í útnorður námi, almennari fyriskipan og burðardyggar leiðslu.

Útnorðursamstarvið skal víðkast til at umfata bæði uttanríkispolitikk og vinnupolitikk, sigur Bill Justinussen.